

Neyðugt at finna nýggj oljuøki skulu vit nøkta orkutørvin ár 2000

Bert í 1980-árunum verður neyðugt hjá oljuíðnaðinum at gera nýggjar íløgur fyri umleið 25 billiónir krónur

Hóast oljan fer at fáa minni og minni týðning júst meira vit nærkast ár 2000 og fara víðari inn í 21. öld, so siga serfrøðingar í dag, at oljan fer at vera mest týðandi orkukeldan í heiminum, tá vit fara inn í nýggju öldina. Ein orkukelda, sum fer at fáa størri og størri týðning er kolið.

Vit endurgeva her nakað av tí, sum seinasta nummarið av Essoblaðnum »Synspunkt«, viðger.

«Tað er torført at spáa — serliga um framtíðina» segði Storm P. og eingin er meira samdur við honum í tí enn tey stóru oljufeløgini, sum hesi seinastu áriní hava eyggleitt einu skilagóða tilrættalegging, ið stavar frá emira ella minni óvæntaðum hendingum.

Tí eru oljufólk eisini meira nágreinilig, enn vanligt er, við at vísa á óvissuni, tá tey verða spurð um, hvussu orkustøðan í heiminum fer at vera um so og so nógv ár. Tað er rætt og slætt so nógv ymisk viðurskifti, ið taka seg upp, at tað er ógjørlegt at gera sær eina haldgóða mynd av útviklinginum.

Men tá tað er sagt, so stendur tó greitt, at allar verksmíðjur mugu royna at laga seg eftir teimum broyttu viðurskiftunum,

og hetta krevur so aftur, at ein ger sínar metingar um framtíðina. Samstundis er neyðugt at varðveita ein fleksibilitet, soleiðis at ein alla tíðina kann laga seg til nýggjar broytingar í framtíðar gongdini.

Oljan minni týðning

Hjá heimsins størsta oljuframleiðara »Exxon« halda teir í dag, at oljan so við og við fer at hava minni týðning, men fer framvegis um ár 2000 at verða mest týðandi orkukeldan í heiminum. Kolið fer at verða brúkt í størri mun og fer næstan at fáa størri týðning enn oljan, meðan gassið fer at nøkta sama part av samlaðu nýtsluni sum í dag.

Aðrar orkukeldur so sum sólarorka og vind-

orka fáa neyvan størri týðning fyrr enn væl aftaná ár 2000.

Hesar metingarnar byggja á, at tað er ein árligur vøkstur í heimsbúskapinum uppá 3%, sum so aftur fer at hava við sær ein vøkstur í orkunýtsluni uppá gott og væl 2%.

Exxon heldur, at oljan ár 2000 fer at fevna um minni enn ein triðing av samlaðu orkunýtsluni í heiminum.

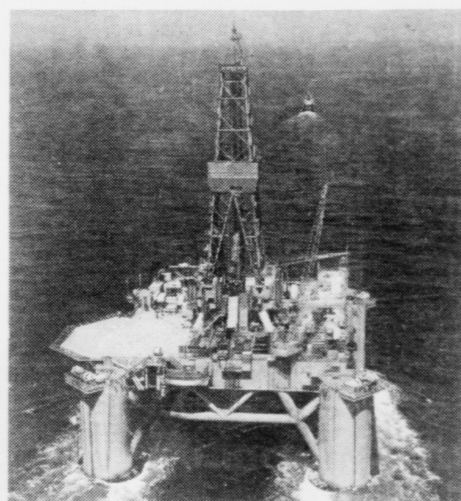
I dag fevnir oljan um næstan helvtina av samlaðu orkunýtsluni í heiminum.

Kol, harafturimóti, fer at fáa støðugt størri týðning og oljan fer at fáa harða kapping frá kolinum. Kol fer móguliga at fevna um 30% av samlaðu orkunýtsluni, tá vit nærkast ár 2000. Gera vit tað

upp í nøgd so merkir tað nær um eina tvífoldan í mun til í dag. Kolarikið er ógvuliga stórt, og tað er einki til hindurs fyri at hægga hetta kolið — hvørki teknologiskt ella búskaparliga sæð. Tað einasta, sum kanns teðga vøkstrinum í kolanýtsluni, eru umhvørvispurningar í samband við framleiðslu og nýtslu av kolinum.

Gassið

Natúrgassið fer helst at liggja á sama støði sum nú tvs. fevna um 20% av samlaðu orkunýtsluni. Vøksturin í gassnýtsluni fer serliga at vera í USA og Vestureuropa. Um ár 2000 fer Vestureuropa tó at verða tvungið til at innflyta 40% av tí natúrgassi, sum tørvur er á til ta tíð.

Teir nærkast Føroyum

Nøgdirnar av natúrgassi tykja at vera ómetaliga stórar, men tær liggja fyri stóran part rættiliga langt burturi frá brúkarunum. Hetta merkir, at tað skulu brúkast nógvir pengar fyri at byggja upp tað kostnaðarmikla flutningstólið, sum skal flyta gassið til sjálvan brúkaran.

Kjarnorkan fer helst eisini at fáa størri og størri týðning, men hesin vøkstur fer fyrst og fremst at steðgaður av teirri mótstøðu, sum er imóti bygging av nýggjum kjarnorkureaktorum og somuleiðis av tí tungu fíggarligu byrðu, tað er at byggja slík kjarnorkuverk. Tað er tí nógv, sum bendir á, at kjarnorkan um ár 2000 bert fer at fevna um umleið 9% av samlaðu orkunýtsluni í heiminum.

Olja og gass úr koli

Tann sonevnda »syntetiska« oljan og gassið, sum kann vinnast burtur úr koli fer at fáa størri og størri týðning næstu 20 áriní, hóast núverandi støðan við fallandi oljuprisum ger hetta arbeiði fíggarliga meira ótrygt.

Hvat viðvikur donskum viðurskiftum so skrivur »Synspunkt«, at metingarnar siga, at natúrgass fer at nøkta um 10% av samlaðu orkunýtsluni um ár 2000. Oljan fer at vera 40% imóti 65% í dag. Kol fer at fevna um 32% og kjarnorka á elverkunum fer at nøkta um 12% av orkunýtsluni. Fær Danmark tó ikki kjarnorku verður emtt, at hesi 12% istaðin fara at koma frá koli. Tey restandi 6% stava so frá ruskbrenning og alternativum orkukeldum.

Hetta eru so metingar, ið lætt kunnu broytast tá tað henda broytingar í heimsbúskapinum.

Oljunýtsla hevur síðani 1979 vist seg at minkamunandi. Í íðnaðarlond-

unum er hon fallin við 15%. Oljuframleiðslan hjá OPEC-londunum, sum var omanfyri 30 milliónir tunnur um dagin í 1979 varð í fjór minkað niður í 20 milliónir tunnur um dagin. Samtíðis er prisurin fallin og tað hevur til nú ikki verið talan um stórar prislækkingar. Hetta hava fleiri lond tó ikki merkt, tí virðið á dollaranum er økt samsvarandi.

Javnir og fallandi prisir eru góð tekin í stríðnum imóti inflatiónini og fyri brúkararnar. Hetta kann fara at merkja, at vesturheimurin fer at koma skjótari úr teirri búskaparligu kreppu, sum oljan hevur verið atvoldin til.

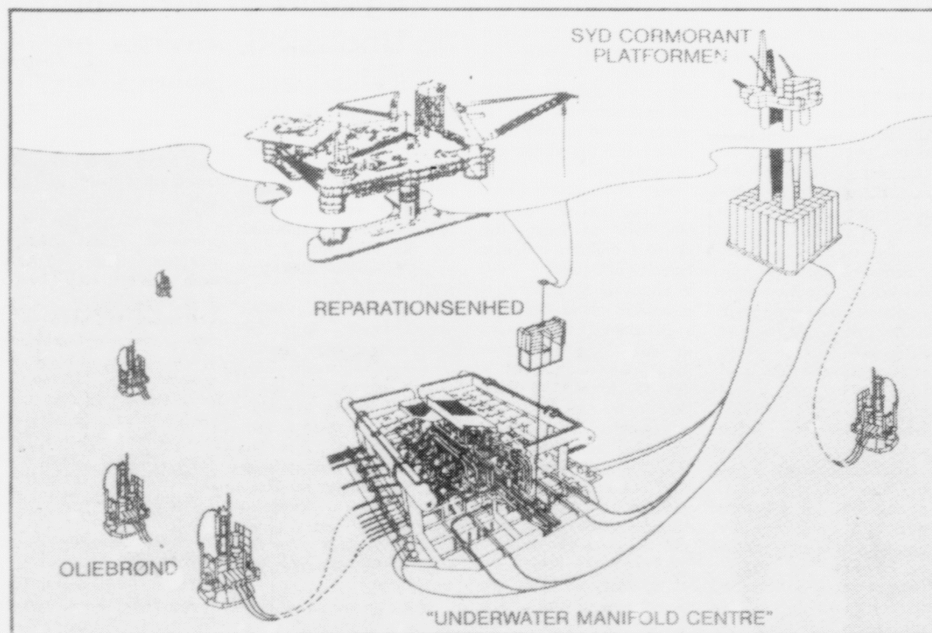
60% vøkstur ár 2000

Men fallandi oljuprisir hava so aftur síni óhepnar árin, eitt nú tað at arbeiði fyri at finna fram til nýggjar orkukeldur er steðgað upp.

Exxon roknar við, at samlaða orkunýtslan í heiminum fer at vaksa við 2% um árið. Tað er tó bert helvtin av tí, sum nýtslan vaks um árið fyrr. Men hetta merkir tó, at samlaða orkunýtslan í heiminum fer at verða økt við umleið 60% í mun til í dag, tá vit koma til ár 2000.

Móguliga kunnu vit fáa tveir triðingar av tí olju vit skulu brúka í ár 2000 til vega frá oljugoymslum, sum vit vita um í dag. Men tann seinasti triðingurin er tengdur at tí, um vit finna fleiri nýggjar oljugoymslur í undirgrundini.

Júst her liggur ein stór avbjóðing, sum krevur nógvir pengar. Tann amerikanski bankin »Chase Manhattan Bank« hevur roknað út, at oljuíðnaðurin bert í 80-árunum skal gera í nýggjar íløgur fyri umleið 3000 milliardir dollara ella 25 billiónir kr., skrivur blaðið hjá Esso, synspunkt. jan

Minnst fimmstíðir eru í hvarvotinum og hvarvotinum í øvrum